

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem Alešem Korejtkem ve věci

žalobce: V. M.

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí,
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2023, č. j. X,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích (dále též „správní orgán prvního stupně“) ze dne 7. 3. 2022, č. j. X, byl žalobci přiznán příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně, neboť správní orgán prvního stupně dospěl k závěru, že žalobce není schopen zvládat 4 základní životní potřeby (mobilitu, tělesnou hygienu, osobní aktivity, péči o domácnost) posuzované podle § 9 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o sociálních službách“), a proto je osobou závislou (v stupni I – lehká závislost) na pomoci jiné fyzické osoby ve smyslu § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách.

2. Proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích ze dne 7. 3. 2022, č. j. X, podal žalobce odvolání, v němž namítal, že vedle mobility, tělesné hygieny, osobních aktivit a péče o domácnost nezvládá též základní životní potřebu stravování (není schopen připravit a přemístit nápoj a stravu na místo konzumace, neboť „*neudrží rovnováhu*“), oblékání a obouvání (není schopen sám si obléci ponožky, spodní prádlo a kalhoty, „*má problém i s pantoflem*“), výkon fyziologické potřeby („*nestihne dojít na toaletu a není schopen sám provést následnou očistu*“) a péči o zdraví (není schopen „*sám provádět ošetrovatelské postupy a ošetření jizev a jiných kožních problémů na nohou*“).
3. Žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 6. 2022, č. j. X, sp. zn. Y, odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil. S odkazem na posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové (dále též „PK MPSV“) ze dne 24. 5. 2022 žalovaný konstatoval, že žalobce nezvládá základní životní potřeby mobilitu, tělesnou hygienu, osobní aktivity a péči o domácnost, „*další základní životní potřeby je schopen v pomalém tempu zvládnout, při některých základních životních potřebách potřebuje občasnou kontrolu, připomínání, pomoc*“, přičemž „*z posudkově medicínského hlediska není důvod hodnotit zbývající základní životní potřeby jako nezvládané, protože (žalobce) nemá těžké postižení hybnosti horních končetin ve smyslu jejich ochrnutí ani těžké omezení rozsahu hybnosti nosných kloubů, závažné postižení zraku stupně praktické nevidomosti ani sluchu stupně praktické nedoslýchavosti*“, nemá též „*těžké duševní postižení*“.
4. Proti rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 9. 6. 2022, č. j. X, sp. zn. Y, podal žalobce žalobu, v níž namítal, že vedle mobility, tělesné hygieny, osobních aktivit a péče o domácnost nezvládá též základní životní potřeby stravování, oblékání a obouvání, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví, a to z důvodů, které popsal již v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích následně rozsudkem ze dne 12. 10. 2022, č. j. 52 Ad 11/2022 – 49, rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 6. 2022, č. j. X, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, když dospěl k závěru, že posudek PK MPSV, z něhož žalovaný při rozhodování vycházel, nelze hodnotit jako úplný, jednoznačný a přesvědčivý.
5. V dalším řízení žalovaný v souladu § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách požádal nejprve PK MPSV v Hradci Králové (posudek ze dne 26. 1. 2023 a doplňující posudek ze dne 23. 3. 2023) a následně PK MPSV v Brně (posudek ze dne 24. 5. 2023) o posouzení stupně závislosti žalobce. Obě posudkové komise dospěly opět k závěru, že žalobce nezvládá 4 základní životní potřeby: a) mobilitu, b) tělesnou hygienu, c) osobní aktivity a d) péči o domácnost.
6. Ve vyjádření k podkladům pro rozhodnutí ze dne 5. 6. 2023 zástupce žalobce zmínil, že žalobce byl po jednání PK MPSV v Brně hospitalizován a následně mu byla „*amputována pravá noha ve stehně*“, toto tvrzení však ničím nedoložil. Dále zástupce žalobce uvedl, že žádné aktuální lékařské zprávy nemá, akceptuje závěry PK MPSV týkající se neuznaných a dříve sporných základních životních potřeb orientace a komunikace, taktéž zmínil, že „*stravování bude řešeno až po propuštění z nemocnice po současném zhoršení zdravotního stavu*“. Nadále však žalobce trval na tom, že „*nebyl a není schopen si sám ošetřit dolní končetiny v celé jejich délce*“ (péče o zdraví), „*není schopen v případě aktuálních střevních potíží včas dojít na záchod a následně provést celkovou očistu*“ (výkon fyziologické potřeby) a „*není schopen sám obléknout a svléknout oblečení na spodní části těla, protože se nemůže ohnout k nohám v žádné*“.

poloze“ (oblékání a obouvání). Z výše uvedených důvodů žalobce žádá „o přehodnocení těchto tří životních potřeb“, resp. o zpracování dalšího (třetího) posudku.

7. Žalovaný „*prostudoval námitky v odvolání a dospěl k závěru, že nejsou dány důvody pro doplňkové posouzení stupně závislosti, případně další srovnávací posudek*“. Žalovaný proto rozhodnutím ze dne 26. 6. 2023, č. j. X, odvolání žalobce zamítl a odvoláním napadené rozhodnutí potvrdil.
8. Proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2023, č. j. X, podal žalobce žalobu, v níž („*pro celkový obraz situace*“) připomněl, že na začátku června 2023, tedy po zpracování posudků komisemi PK MPSV, mu byla amputována pravá noha (v podání ze dne 12. 11. 2023 pak žalobce doplnil, že „*má čerstvě protézu, učí se s ní chodit*“ a že požádal o navýšení příspěvku na péči, o auto a o jeho úpravu a o příspěvek na úpravu koupelny). Dále namítl, že se „*revizní*“ posudková komise nezabývala jeho námitkami (aniž by však uvedl, jaké konkrétní námitky zůstaly nevypořádány), navíc posudkoví lékaři „*vybrožují*“ ošetřujícím lékařům možným postihem za to, že činí posudkové závěry, resp. se vyjadřují k posudkům posudkových lékařů. Dle žalobce by proto měl být v řízení ustanoven soudní znalec, který by se nevyjadřoval „*ke stupni závislosti*“, nýbrž „*pouze ke zdravotnímu stavu*“ a žalobci by „*pomohl udělat si představu o zdravotním stavu*“. Následně žalobce uvedl, že není schopen si sám ošetřit dolní končetiny (kde se např. vyskytují vředy) či si obléci „*spodní díly oblečení*“, neboť se „*neohne k dolním končetinám*“. V této souvislosti poukázal na to, že posudkové komise vynechaly blíže neurčenou zprávu „*ortopeda, na kterou odkazoval*“ (žalobce zřejmě mínil zprávu MUDr. Š. dne 9. 8. 2022, na níž odkazoval v podání ze dne 29. 3. 2023), a naopak argumentovaly zprávou neurologa, který udává, že „*omezení pohybu kloubů není*“. V „*akutních případech*“ (čímž, jak plyne např. z jeho vyjádření k podkladům rozhodnutí ze dne 5. 6. 2023, které bylo citováno výše, míní žalobce např. „*střevní potíže*“) žalobce navíc „*sám nestihne dojít na toaletu*“. Žalobce též považuje za nelogické („*nepochopitelně*“), že mu „*byla uznána potřeba tělesná hygiena*“ a nebylo uznáno nezvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání, základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby a základní životní potřeby péče o zdraví. Žalobce dále „*nechápe prohlášení, že daná životní potřeba není požadována ke zvládnutí na 100%*“, dle jeho názoru se jedná „*o prohlášení, které odporuje zákonu*“. Pokud jde o další „*argumenty*“, odkázal žalobce na svá podání zaslaná žalovanému v průběhu odvolacího řízení. Ze všech výše uvedených důvodů by dle žalobce mělo být žalobou napadené rozhodnutí zrušeno a věc by měla být žalovanému vrácena k dalšímu řízení.
9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na závěrech obsažených v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí [a proto není nezbytné tyto závěry reprodukovat, nadto, jak mnohokrát uvedl Nejvyšší správní soud (viz např. rozsudky ze dne 15. 1. 2021, č. j. 7 Ads 435/2019 – 34, bod 10, ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 As 71/2018 – 31, bod 34, ze dne 31. 10. 2019, č. j. 7 As 303/2019 – 49, bod 15, ze dne 29. 3. 2016, č. j. 5 As 74/2015 – 56, ze dne 25. 11. 2015, č. j. 2 Afs 174/2015 – 45), „*je to žalobce, kdo určuje rozsah a meze přezkumu napadeného rozhodnutí v podobě žalobních bodů*“ a „*správní soud je tak povinen vypořádat se pouze s žalobní argumentací*“].
10. Soud o žalobě uvažil následovně:
11. Příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné osoby (§ 7 odst. 1 zákona o sociálních službách), přičemž stupně závislosti jsou rozděleny podle počtu základních

životních potřeb, jež daná osoba není schopna zvládat (§ 8 odst. 2 zákona o sociálních službách). Základních životních potřeb, které jsou pro účely zjištění stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby posuzovány, je celkem deset: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost [§ 9 odst. 1 písm. a) až j) zákona o sociálních službách]. Obsah těchto základních životních potřeb je konkretizován výčtem aktivit v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „vyhláška č. 505/2006 Sb.“).

12. Podle § 9 odst. 4 zákona o sociálních službách při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Dále podle § 9 odst. 5 téhož zákona pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Podle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. se pak za neschopnost zvládnutí základní životní potřeby považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu, tj. pouze v určitém základním rozsahu, nikoliv v rozsahu, v jakém by si tyto potřeby byla posuzovaná osoba schopna obstarávat v případě absence zdravotního postižení (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2014, č. j. 1 Ads 86/2014-40, a ze dne 11. 12. 2014, č. j. 10 Ads 190/2014 – 28, bod 24). Správně tedy např. PK MPSV v Brně v posudku konstatovala, že se „*nevyžaduje 100% zvládnutí*“ určité životní potřeby (nejedná se „o prohlášení, které odporuje zákonu“).
13. Při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření [záznam ze sociálního šetření je ovšem pouze důkaz podpůrný a stěžejním důkazem je posudek lékaře, respektive posudkové komise - viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2021, č. j. 8 Ads 303/2021 – 27, bod 11, a judikaturu tam citovanou, či rozsudek téhož soudu ze dne 22. 4. 2022, č. j. 6 Ads 33/2021 – 28, bod 18)] a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře (§ 25 odst. 3 zákona o sociálních službách).
14. Skutečnosti rozhodné pro nárok na příspěvek je povinen osvědčit žadatel o příspěvek na péči [§ 21 odst. 1 písm. c) zákona o sociálních službách]. Taktéž Nejvyšší správní soud setrval v odůvodnění svých rozhodnutí opakuje, že si je vědom toho, že podle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“), jsou správní orgány povinny zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je

nezbytný pro soulad jejich úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Za tímto účelem opatřují správní orgány podklady pro vydání rozhodnutí (§ 50 správního řádu). To ovšem žadatele v řízení o žádosti nezavazuje břemene tvrzení a důkazního břemene, tedy povinnosti označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 správního řádu), mají-li z nich správní orgány vycházet (srov. např. rozsudky ze dne 8. 3. 2018, č. j. 10 Azs 334/2017 – 38, bod 30, ze dne 8. 11. 2018, č. j. 9 Azs 344/2018 – 37, bod 17, ze dne 17. 10. 2018, č. j. 5 Azs 251/2017 – 34, bod 27, ze dne 19. 4. 2018, č. j. 5 Azs 350/2017 – 41, bod 18, či rozsudek ze dne 22. 12. 2016, č. j. 5 Azs 133/2016 – 38). Důkazní břemeno v řízení vedeném na základě žádosti tedy leží primárně na žadateli, nikoliv na správním orgánu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2020, č. j. 7 Azs 192/2019 – 28, bod 22, ze dne 14. 3. 2019, č. j. 7 Azs 554/2018 – 31, bod 19, a judikaturu tam citovanou, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2020, č. j. 1 Azs 511/2019 – 38, bod 27, a ze dne 6. 11. 2019, č. j. 7 Azs 345/2019 – 22, bod 16). V rozsudku ze dne 2. 11. 2020, č. j. 4 Ads 434/2019 – 37, pak Nejvyšší správní soud např. ve vztahu k řízení o žádosti o invalidní důchod potvrdil, že *„žadatel o invalidní důchod byl povinen označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 s. ř.), a byl tedy povinen prokázat, co sám tvrdí, pokud má správní orgán z jeho tvrzení vycházet (viz rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2019, č. j. 5 Ads 24/2018 - 39)“*. Taktéž řízení před správními soudy je ovládáno zásadou projednací a nikoliv vyšetřovací (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2010, č. j. 1 As 100/2009-129, či rozsudky téhož soudu ze dne 24. 10. 2013, č. j. 5 Afs 46/2013 – 28, a ze dne 5. 3. 2015, č. j. 7 As 279/2014 - 23), tzn., že skutkový stav je zjišťován v rozsahu účastníky tvrzeném a pomocí důkazů účastníky označených (přičemž platí, že každý z účastníků prokazuje ty skutečnosti, ze kterých vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky).

15. Jelikož pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu, nemůže být subjektivní vnímání zdravotních potíží posuzovanou osobou samo o sobě podkladem pro závěr o její neschopnosti zvládat určitou životní potřebu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 8 Ads 104/2015-34), resp. tvrzení žadatele či osob jemu blízkých o neschopnosti provádět některé aktivity nemůže postačovat k vyvrácení objektivizovaného zdravotního stavu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 2. 2017, č. j. 9 Ads 225/2016-61). Jinými slovy vyjádřeno kvalifikovaným důvodem pro pozbytí schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu může být jediné nepříznivé zdravotní stav (srov. § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách), jehož posouzení je věcí odborně medicínskou, nikoliv věcí subjektivní (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 8 Ads 104/2015 - 34). Určující skutečností je zdravotní stav a rozsah schopností žadatele, tedy objektivně určená míra, v jaké je žadatel na cizí pomoc odkázán, nikoliv rozsah, v jakém mu je tato pomoc k dispozici (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014 - 80).
16. Protože rozhodnutí správních orgánů závisí především na odborném lékařském posouzení, je rozsah soudního přezkumu v této věci, stejně jako v jiných věcech, kde rozhodnutí správního orgánu závisí převážně na posouzení zdravotního stavu účastníka řízení, limitovaný. Rozhodující přitom není subjektivní přesvědčení posuzovaného o nesprávnosti posudků, neboť jediné lékaři se specializací na posudkové lékařství disponují odbornou kompetencí ke stanovení posudkově významných zdravotních postižení a posouzení jejich dopadů na schopnosti zvládat výše uvedené základní životní potřeby v přijatelném

standardu. Při svém rozhodování přitom lékaři vycházejí z výsledků funkčních vyšetření, nikoli ze subjektivních pocitů a stesků posuzovaného (srov. – mutatis mutandis - např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46). Současně platí, že pouze lékař z oboru posudkového lékařství¹ disponuje odbornou kompetencí k posouzení zdravotního stavu žadatele a k zaujetí posudkových závěrů (srov. – mutatis mutandis - rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2012, č. j. 4 Ads 50/2012 – 22, či rozsudek téhož soudu ze dne 27. 8. 2020, č. j. 1 Ads 252/2019 – 30, bod 19). Pokud tuto skutečnost posudkoví lékaři akcentují, nelze to hodnotit jako „vybrožování“ ošetřujícím lékařům žalobce. Pro úplnost soud uvádí, že ani soudní znalec, který není znalcem v oboru posudkové lékařství, nedisponuje odbornou kompetencí k zaujetí posudkových závěrů (srov. – mutatis mutandis - rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2012, č. j. 4 Ads 50/2012 – 22, a ze dne 11. 10. 2023, č. j. 7 Ads 39/2023 – 22, bod 17).

17. Soud tedy není oprávněn si sám vytvořit úsudek o tom, zda posuzovaná osoba zvládá základní životní potřebu či nikoliv, potažmo o stupni závislosti posuzované osoby (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2022, č. j. 5 Ads 38/2021–26). Takové posouzení může učinit výhradně posudkový orgán, jímž je v prvním stupni [dle § 25 odst. 2 zákona o sociálních službách ve spojení s § 8 odst. 1 písm. g) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení] okresní správa sociálního zabezpečení a v řízení o odvolání [dle § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách ve spojení s § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení] posudková komise zřízená MPSV. Úkolem posudkových lékařů i posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí přitom není vyšetřování posuzovaných osob, ale pouze posudkové zhodnocení nálezů klinických lékařů, které jsou pro vypracování posudku podkladem (pokud tedy žalobce nebyl posudkovým lékařem či PK MPSV vyšetřen, nejde bez dalšího o vadu řízení). Lékař či posudková komise sice mohou v případě pochybností o průkaznosti některých nálezů provést při jednání orientační vyšetření posuzované osoby, není to však zákonem předepsáno (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2020, č. j. 10 Ads 248/2017 – 61, ze dne 31. 10. 2017, č. j. 3 Ads 254/2016 – 64, a ze dne 15. 8. 2018, č. j. 3 Ads 212/2017–25).
18. Žalovaný se věci žalobce adekvátně zabýval a při rozhodování jeho věci vycházel z kvalifikovaných posudků posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále též „PK MPSV“), v nichž zasedali vedle předsedů (posudkových lékařů) též odborní lékaři klinických oborů (neurolog a internista). Posudkové komise tedy zpracovaly posudek v řádném složení, posudky byly založeny na nálezech vydaných poskytovateli zdravotních služeb a na výsledku sociálního šetření. Posudkové komise měly k dispozici kompletní posudkovou dokumentaci obsahující celou řadu odborných lékařských nálezů. Posudkové komise tudíž měly dostatečné množství aktuálních podkladů k zaujetí odborného názoru. Žalovaný pak v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí zmínil podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se žalovaný řídil při jejich hodnocení a při aplikaci právních předpisů, v odůvodnění jsou též srozumitelně popsány veškeré důvody výroku rozhodnutí

¹Posudkové lékařství je specializovaný atestační obor. Posuzovat zdravotní stav pro účely provádění sociálního zabezpečení mohou jen kvalifikovaní odborníci v daném oboru, kteří splňují kvalifikační předpoklady stanovené zákonem č. 95/2004 Sb. a vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 185/2009 Sb. Všichni lékaři jsou každoročně vzděláváni v rámci systému celoživotního vzdělávání. Posouzení zdravotního stavu pro jednotlivé systémy je rozdílné, posudková kritéria jsou stanovena právními předpisy. Zdravotní postižení, které splňuje zdravotní podmínku pro přiznání jedné dávky, nemusí odpovídat přiznání dávky jiné.

a jsou v něm též vypořádány (byť implicitně) základní námitky žalobce. Žalovaný zjistil v souladu s § 3 správního řádu stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který byl nezbytný pro soulad jeho rozhodnutí s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Napadené rozhodnutí tak není nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (nedostatkem důvodů nelze rozumět případné dílčí nedostatky odůvodnění rozhodnutí) nebo pro nesrozumitelnost a ani netrpí jinou vadou, která by opodstatňovala postup dle § 76 s. ř. s.

19. Konkrétně byl v odvolacím řízení stupeň závislosti žalobce hodnocen PK MPVSV v Hradci Králové a PK MPSV v Brně. Obě PK MPSV dospěly k závěru, že žalobce je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), neboť není schopen zvládat 4 základní životní potřeby (mobilitu, tělesnou hygienu, osobní aktivity, péči o domácnost). Obě PK MPSV zcela srozumitelně vysvětlily, proč zbývající základní životní potřeby nelze uznat, resp. že nezvládnutí neuznaných životních potřeb nemá objektivní medicínský důvod. Takový postup PK MPSV správní soudy v minulosti akceptovaly [viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2021, č. j. 2 Ads 80/2019 – 31, v jehož odůvodnění (body 27, 28) Nejvyšší správní soud konstatoval, že „posudková lékařka jasně a srozumitelně popsala, obdobně jako posudková komise, že stěžovatel nemá z medicínského hlediska zdravotní obtíže, které by mu neumožňovaly zvládat stravování, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu a výkon fyziologické potřeby,“ jakož i to, že „Nejvyšší správní soud neshledává posudek neúplným či nepřesvědčivým, pokud posudková lékařka dospěla s ohledem na výše uvedené k závěru, že není medicínsky objektivní důvod, proč by stěžovatel neměl životní potřeby jako oblékání a obouvání, stravování, tělesnou hygienu či výkon fyziologické potřeby zvládat bez pomoci, případně s facilitátory...“].
20. Lze tedy učinit dílčí závěr, že minimálně implicitně byly vypořádány námitky žalobce. PK PMSV, stejně jako správní orgán, totiž nutně nemusí reagovat na každou dílčí námitku a může předložit vlastní argumentaci, v jejíž konkurenci pak námitky účastníka neobstojí (srov. – mutatis mutandis – rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2023, č. j. 4 Afs 9/2023–74, bod 9). Ani v řízení ve věcech sociálního zabezpečení nelze bezvýjimečně trvat na tom, aby byla vypořádána každá jednotlivá námitka a argument uplatněný účastníkem řízení v jeho rozsáhlých podáních. Ostatně žalobce v žalobě neoznačil žádnou konkrétní námitku, která by zůstala opomenuta, a soud není oprávněn za žalobce námitky domýšlet či je dotvářet (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2022, č. j. 1 As 32/2021 – 64, bod 48).
21. Pokud jde o tvrzení žalobce, že PK MPSV vynechaly blíže neurčenou zprávu „ortopeda“ (žalobce zřejmě míní zprávu MUDr. Š. ze dne 9. 8. 2022, na níž odkazoval v podání ze dne 29. 3. 2023) a naopak argumentovaly zprávou neurologa, který udává, že „omezení pohybů kloubů není“, pak k tomu soud uvádí, že např. PK MPSV v Brně v posudku ze dne 24. 5. 2023 jasně uvedla, že žalobce má zachované zrakové i duševní kompetence i funkci rukou dostatečně ke schopnosti zvládnout péči o zdraví. Nebyla prokázána ztráta úchopové schopnosti obou rukou, těžká porucha funkce nosného a pohybového ústrojí, ani praktická nebo úplná nevidomost obou očí, ani těžká duševní porucha spojená se sociální dezintegrací. Se zjištěným zdravotním stavem je posuzovaný schopen dodržovat doporučení ošetřujících lékařů, dodržování léčebného režimu, je schopen správného rozpoznání i aplikace léků. Posuzovaná osoba je schopna s použitím např. týdenního dávkovače léků si brát pravidelně léky, je schopna rozpoznat zdravotní problém, ev. vyhledat nebo přivolat pomoc. Ošetření

vředu DK (v tomto rozsahu) je nutné cestou domácí péče, která je hrazená z prostředků veřejného zdravotního pojištění. Doprovod k návštěvám lékaře či vyzvednutí léků v lékárně je zohledněn v rámci uznané základní životní potřeby – osobní aktivity. Výslovně byla v posudku zmíněna i zpráva MUDr. Š. ze dne 9. 8. 2022 [obecně platí, že posudková komise v posudku nevyjmenovává veškeré jednotlivé lékařské zprávy, nýbrž jen ty, které jsou nejaktuálnější a poskytují tak nejvěrnější obraz o zdravotním stavu žalobce ve sledovaném období (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2019, č. j. 8 Ads 138/2017 – 40, bod 20)], z níž ovšem, neplyne, že se žalobce „*neohne k dolním končetinám*“ (čímž žalobce odůvodňuje např. neschopnost ošetřit si suchou kůži dolních končetin a obléci „*spodní díly oblečení*“), když ve zprávě je – mimo jiné – (po úvodním konstatování „*odeslán pro bolesti nosných kloubů a páteře, bolesti dlouhodobě, žije s manželkou a se synem, je snižená mobilita, chodí o FH, je porušená stabilita, bojí se, že upadne, v minulosti sledován pro bolesti páteře, je po oper. žil DK, nemůže natáhnout DK*“) u LDK v případě kolena uvedeno „*flexe 30-90st.*“, v případě PDK „*hybnost v koleni 15-90st.*“ (dále „*kyčle vlevo tříslu palp. citlivé, flexe do 90st. abd 20st.*“), u páteře je uvedeno pouze „*C páteř, Th páteř a L páteř poklepoově bolestivá, rozvíjení výrazně omezené, PV se spazmy*“. Závěr PK MPSV v Brně, že ke dni zpracování posudku u žalobce není „*dokladována porucha funkce horních nebo dolních končetin ve smyslu paretických nebo ztrátových postižení, těžkých poruch velkých kloubů oboustranně či jiné těžké funkční poruchy pohybového či opěrného aparátu - např. na páteři či pánvi*“, tedy zprávě MUDr. Š. ze dne 9. 8. 2022 neodporuje a koresponduje i se zprávou MUDr. Z. ze dne 9. 12. 2022 („*chůze kolébavá, pomalá, v algickém předklonu*“) a záznamem ze sociálního šetření, v němž je uvedeno, že žalobce „*má dvě francouzské hole, ale chodí pouze o jedné, ujde cca 100, max. 200 metrů*“ (ve vztahu k péči o zdraví pak v záznamu ze sociálního šetření není neschopnost péče o dolní končetiny vůbec zmíněna). Žalobce v žalobě navíc ani žádný konkrétní rozpor neidentifikoval a není úkolem soudu, aby provedl srovnání obsahu lékařských zpráv a rozhodnutí žalovaného a tímto nalézal případné rozpory (viz srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018, č. j. 1 Ads 124/2017 – 49, bod 36).

22. PK MPSV v Brně též zcela správně poukázala na to, že ošetření vředu na dolní končetině žalobce je nutné řešit cestou domácí péče (což se tak v případě žalobce stalo), která je hrazena z veřejného zdravotního pojištění. Některé činnosti (např. stříhání nehtů) pak zjevně nejsou vykonávány každodenně a objektivní potřebu každodenní pomoci jiné osoby proto vyvolávat nemohou. K tvrzení žalobce, že „*v akutních případech* (např. při „*střevních potížích*“) *sám nestihne dojít na toaletu*“, je třeba nejprve uvést, že zákon hovoří o objektivní potřebě každodenní pomoci (§ 8 zákona o sociálních službách), přičemž „*střevní potíže*“ se nepochybně u žalobce nevyskytují každodenně (žalobce to ostatně ani netvrdí). PK MPSV v této souvislosti navíc poukázala na možnost využití inkontinenčních pomůcek (byť žalobce jinak netvrdí, že je inkontinentní, event. že by nebyl schopen rozpoznat, že musí vykonat fyziologickou potřebu), které si žalobce vzhledem k absenci postižení horních končetin je schopen sám vyměnit. Doprovod k lékaři či vyzvednutí léků v lékárně byl dle PK MPSV zohledněn v rámci základní životní potřeby osobní aktivity.
23. Na tomto místě soud znovu zdůrazňuje, že subjektivní vnímání zdravotních potíží žalobcem nemůže být samo o sobě podkladem pro závěr o jeho neschopnosti zvládat určitou životní potřebu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2019, č. j. 5 Ads 135/2018 – 19), resp. že subjektivní, ničím neobjektivizovaná tvrzení nemohou vést k závěru o nezvládnutí životní potřeby (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2022, č. j. 5 Ads 38/2021 – 26, bod 22, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2021, č.

j. 2 Ads 80/2019-31). Kvalifikovaným důvodem pro pozbytí schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu může být jedinečně nepříznivý zdravotní stav (srov. § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách), jehož posouzení je věcí odborně medicínskou, nikoliv věcí subjektivní (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 8 Ads 104/2015-34). Určující skutečností je tedy zdravotní stav a rozsah schopností žadatele o příspěvek na péči, tedy objektivně určená míra, v jaké je žadatel o příspěvek na péči na cizí pomoc odkázán, nikoliv rozsah, v jakém mu je tato pomoc k dispozici (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014 - 80), nebo v jakém si žadatel přeje, aby mu byla k dispozici.

24. Nic „nepochopitelného“ není bez dalšího ani na tom, že žalobci „byla uznána potřeba tělesná hygiena“ a nebyly mu uznány základní životní potřeby oblékání a obouvání, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví. Vyhláška č. 505/2006 Sb. stanoví samostatné oblasti posuzování základních životních potřeb, a proto není vyloučeno, že funkční dopad dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu se projeví pouze v určité oblasti sebeobslužnosti, tudíž neplatí, že pokud žalovaný uzná neschopnost žadatele k samostatné činnosti v určité oblasti, měl takto postupovat i pro další oblasti základních životních potřeb (srov. shodně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018, č. j. 1 Ads 124/2017 - 49, bod 43).
25. Paušální odkaz žalobce na podání zaslaná žalovanému v průběhu správního řízení (např. na námítky, vyjádření k podkladům rozhodnutí apod.) nelze akceptovat. Uvedení konkrétních žalobních námitek [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] v žádném případě nelze nahradit odkazem na jiná podání (srov. shodně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2019, č. j. 10 Afs172/2018 - 42, bod 13). Jak zdůraznil Nejvyšší správní soud např. v odůvodnění usnesení ze dne 27. 9. 2023, č. j. 7 Ads 303/2022 - 29 (bod 14), je na žalobci, aby upřesnil každý důvod, o který svou žalobu (event. kasační stížnost) opírá, a to po stránce právní i skutkové. Povinností soudu není za žalobce dovozovat či dohledávat tvrzení, která uváděl v dřívějších řízeních či podáních. Tímto postupem by totiž porušil zásadu rovnosti stran a do jisté míry nahrazoval činnost žalobce při formulaci námitek. Taková úloha mu však nepřísluší. Uvedení konkrétních žalobních námitek nelze nahradit ani opakováním námitek uplatněných v opravném prostředku, event. pouhým odkazem na takové podání, a to proto, že námítky obsažené v opravném prostředku směřovaly proti jinému rozhodnutí, než které je předmětem přezkumu soudem [k tomu srov. shodně např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2007, č. j. 8 Afs 55/2005-74, ze dne 29. 2. 2008, č. j. 8 Afs 98/2007-73, a ze dne 9. 7. 2019, č. j. 7 Afs 161/2018 - 28, bod 13; tyto závěry Nejvyššího správního soudu obstály i v testu ústavnosti (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 1841/07)]. Ostatně i Nejvyšší správní soud v řízení o kasačních stížnostech setrvale judikuje, že „uvedení konkrétních stížných námitek nelze nahradit zopakováním či parafrází námitek uplatněných v odvolání nebo v žalobě, neboť odvolací a žalobní námítky směřovaly proti jiným rozhodnutím, než která jsou předmětem přezkumu Nejvyššího správního soudu“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2019, č. j. 7 Afs 119/2018 - 29, bod 13), resp., že „uvedení konkrétních kasačních námitek nelze bez dalšího nahradit zopakováním námitek uplatněných v předchozích podáních nebo pouhým odkazem na tato podání“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2020, č. j. 5 Afs 155/2019 - 40, bod 10, či rozsudky téhož soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 5 As 117/2011 - 223, a ze dne 22. 8. 2019, č. j. 2 As 284/2018 - 38, bod 19, a rozsudek ze dne 6. 8. 2021, č. j. 5 Azs 211/2020 - 32, bod 15, či usnesení téhož soudu ze dne 29. 9. 2021, č. j. 9 Azs 180/2021 - 33, bod 11). Uvedení

konkrétních žalobních námitek též nelze nahradit předložením důkazů, resp. odkazem na důkazní návrhy, neboť řízení před správními soudy je ovládáno zásadou dispoziční a projednací a „*důkazní návrh, který procesní strana zatížená důkazním břemenem činí, slouží k prokázání pravdivosti určité tvrzené skutečnosti, a nikoliv k uvádění nových skutečností do řízení, či k upřesnění a konkretizaci typových, paušálních a nekonkrétních tvrzení*“ (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. I. ÚS 988/12, bod 29). Jiný postup by totiž stíral rozdíl mezi skutkovými tvrzeními stran a skutkovými zjištěními, která soud činí z provedených důkazů, zcela nepřipustným způsobem by přenášel aktivitu a odpovědnost příslušející účastníkům řízení na soud a byl by též v rozporu se základními zásadami soudního řízení správního – zásadou dispoziční, projednací, rychlosti a hospodárnosti (srov. – mutatis mutandis - např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2020, sp. zn. 23 Cdo 3817/2019, ze dne 6. 6. 2017, sp. zn. 32 Cdo 5725/2016, ze dne 17. 6. 2010, sp. zn. 33 Cdo 2259/2008, ze dne 5. 6. 2012, sp. zn. 26 Cdo 2017/2011, či ze dne 18. 8. 2015, sp. zn. 32 Cdo 2921/2015, proti němuž Ústavní soud ústavní stížnost odmítl usnesením ze dne 15. 3. 2016, sp. zn. III. ÚS 3356/15).

26. Soud tedy shrnuje, že v posudcích, z nichž žalovaný vycházel, jsou srozumitelně a přehledně predestřeny (a rozepsány) jak podklady (zdravotní dokumentace), tak z nich seznatelný zdravotní stav - diagnostický souhrn, který vyústil v posouzení, jež není ve zjevném rozporu s v posudku dříve uvedenými údaji. Posudkové komise postupovaly v souladu s příslušnými právními předpisy, přičemž zcela dostatečně a úplně odůvodnily své závěry a reagovaly – byť jen implicitně – na základní námitky žalobce. Postup posudkových komisí současně nelze považovat za svévolný, neboť náležitosti posudku jsou dány právní úpravou a metodickými opatřeními MPSV, přičemž soud neshledal, že by posudkové komise nepřipustně vystoupily z právního rámce při hodnocení schopnosti žalobce zvládat základní životní potřeby. Vzhledem k tomu, že odůvodnění posudků PK MPSV v Hradci Králové a PK MPSV v Brně považuje soud za dostačující a nemá o jejich závěrech relevantní pochybnosti, respektive neshledal existenci takových rozporů, které by založily potřebu pořídit srovnávací posudek, nevyhověl návrhu žalobce na ustanovení znalce. Nadto žalobce navrhoval ustanovit znalce za účelem „posouzení“ jeho zdravotního stavu, nikoliv proto, aby se vyjádřil ke stupni jeho závislosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013 – 22). Žalobce přitom ale netvrdil, že by PK MPSV neměla k dispozici všechny relevantní podklady a ani žádné další lékařské zprávy správním orgánům ani soudu nepředložil. Za těchto okolností nejsou pro ustanovení znalce splněny podmínky. Provedení jiných důkazů žalobce nenavrhoval. Správním spisem se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 – 117, č. 2383/2011 Sb. NSS).
27. Ačkoliv žalobce nenamítal, že žalovaný měl přihlídnout k tvrzené (a nedoložené) změně jeho zdravotního stavu, k níž dle jeho tvrzení došlo po zpracování obou posudků PK MPSV, soud pro úplnost dodává, že [jak zdůraznil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 10. 2. 2021, č. j. 2 Ads 69/2020-22 (bod 24 ve spojení s bodem 3)] zdravotní stav žadatele se v daném řízení posuzuje k datu podání žádosti o příspěvek na péči (srov. § 13 zákona o sociálních službách) a změna zdravotního stavu, k níž došlo k pozdějšímu okamžiku, než bylo podání žádosti o předmětnou dávku, není ve věci relevantní a nemůže zpochybnit závěry PK MPSV v Brně učiněné v jí zpracovaném posudku. Současně platí, že veškeré podklady k posouzení zdravotního stavu musí žadatel předložit ve lhůtě stanovené orgánem sociálního zabezpečení příslušným k posouzení zdravotního stavu a k podkladům

předloženým po uplynutí stanovené lhůty se nepřihlíží (viz §16a odst. 6 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů). Případné nové skutečnosti týkající se zdravotního stavu a s tím související schopnosti zvládat základní životní potřeby žalobce může uplatnit v nové žádosti o přiznání příspěvku na péči (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2014, č. j. 1Ads 86/2014 – 40, bod 23), což také žalobce učinil (v podání ze dne 12. 11. 2023 uvedl, že na tvrzenou změnu zdravotního stavu reagoval – mimo jiné- již žádostí o zvýšení příspěvku na péči).

28. Soud tedy uzavírá, že k rozhodnému datu není dle posudků PK MPSV medicínsky objektivní důvod, proč by žalobce neměl základní životní potřeby jako orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví zvládat v základním rozsahu bez každodenní pomoci jiné osoby, případně s facilitátory. Soud nepochybně, že žalobce může subjektivně pociťovat, že s jinými základními životními potřebami než s těmi, které byly uznány, potřebuje pomoc jiné osoby. Nicméně jak bylo uvedeno výše, při posuzování zvládání základních životních potřeb je podstatné medicínské posouzení, nikoliv subjektivní pohled žadatele o příspěvek na péči či osob žadateli blízkých.
29. Krajský soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji zamítl [§ 78 odst. 7 s. ř. s.; výrok I]. Rozhodl přitom bez jednání, když zákonem stanovené podmínky pro takový postup byly splněny (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Žalobce nebyl v řízení úspěšný, nemá tudíž právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému právo na náhradu nákladů řízení nenáleží (§ 60 odst. 2 s. ř. s.), a proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 5. března 2024

Aleš Korejtko v. r
samosoudce